

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytűzsdákban.

Havranek József jubileuma.

Nagy áldása a Mindenhatónak, ha valaki egy nehéz, felelősséggel, gonddal, áldozattal járó állást huszonöt esztendőn keresztül betölt. Személyesíteni egy várost, melynek történetéhez hosszú és küzdelmes századok dicsősége, részben nemzetünk történelme fűződik; haladni a rohanó kor haladásával; küzdeni az ólomsúlyal nehézedő akadályok ezernyi bajaival s huszonöt hosszú esztendő után a tisztelők seregétől körülvetetni: mindez akkora kegyelme a mindenható Istennek, a mely kevés embernek juthat osztályrészül.

Városunk története egy negyed századon keresztül Havranek József nevéhez fűződik. A lelkesedő közbizalom választotta meg akkor a város első tisztviselő-jévé. Mindenki a legszebb reményekkel volt eltelve a fiatal, tetterős, munka- és életkedvvel megáldott tisztviselő iránt, a ki most ősz fűrtökkel tekint vissza nehéz munkája küzdelmeire. Hogy városunk fejlődött, haladt azóta — azt hisszük — senki nem fogja tagadni. Hogy nem emelkedett oly magasra, a hogyan mindannyian s természetesen városunk első tisztviselője a a polgármester is szeretné, hogy fejlődése nem tartott lépést hazánk egyik-másik szerencsésebb sorsu városával, az természetesen nem egy embernek, hanem az egész város közönségének, törvényhatósági bizottságának — illetőleg első sorban azon földrajzi helyzetnek és országos gazdasági politikának tudandó be, a mely hazánkban minden erőt a fővárosban összpontosít s a mely törekvés épen ezáltal a vidéki városok gyengítését eredményezi.

A legfontosabb pedig ama sajnálatos körülmény — mely már a közel jövőben a törvényhozás intézkedését kívánja — hogy a városok a temérdek állami megterhelhetéstől mentesíttessenek, esetleg kárptólást nyerjenek.

Három tulajdonságot semmi esetre sem tagadhatunk meg Havranek Józseftől. A jóakaratot, a munkásságot és szeretetet. Az elsőt látja és tapasztalja mindenki huszonöt esztendő óta. Ha emberi számítá saiban, terveiben tévedett is, de jóakarata, mely a város javáért sem munkát, sem áldozatot nem kímélt, mindig kíséerte. — Munkálkodása példaszertű volt minden időben. Dolgozni két-három ember helyett s ha a szükség vagy a város érdeke úgy kívánta, akár több helyett is: mindenki által ismert dolog. Későn-korán munka mellett lehetett őt találni. Sőt talán az volt a baj, hogy több teher, több küzdelem nehézedett a vállára, mint a mennyit egy

ember megbírhathatna. — Végül a gyengéd, szinte a gyengeségig menő szeretete, jószívűsége vörös vonalként vonul végig egész életén, illetőleg polgármesteri működésén. Ha egyesek számító emberként jellemzik is, másrészt kénytelenek beismerni, hogy Havranek József úgy is mint tisztviselő, a szív embere volt. A könyörgő szó, a szánalmas esdő kérés nála mindig meghallgatásra talált. A jóakaratu elnézés ritka hivatali főnöknek volt annyira sajátja mint neki.

S még egyet nem szabad feledni, azt: hogy rendkívül művelt, nagyvezű, kitünő modoru férfiú, a ki városunknak az idegnek előtt mindig dicsőséget és elismerést aratott. Ha jó sorsa magasabb polcra helyezi őt, ha nem egy vidéki város gondjai, hanem országos teendő, a diplomacia szövevényeinek megoldása lett volna élete feladata, azt hisszük, hogy mint kiváló, nagyhirű egyéniségre lenne most büszke az ő szülővárosa.

A kritika sokszor éles késsel boncolta működését és cselekedeteit. Tudjuk, hogy ember volt. Egyéni tulajdonságait, gyengeségeit, — mondjuk — hibáit nem vetkezheti le a közpályán élő ember sem. Ha most ítéletet kellene róla mondanunk, soha sem rosszakaratnak, sohasem tervszerűségnek tudnók be esetleges tévedéseit és hibáit, hanem esetleges emberi gyengeségeink, szívének, mely a gyengeségig tudta embertársait szeretni.

Elhullanak az ifjuság virágai, eliramlik az élet. Az a polgármester, ki huszonöt esztendővel ezelőtt telve ifjúi tettvágygal és jóakarattal, remélve, bízva feszítette ki működése vitorláit, ma az öregkor lépcsőjén, fehér fejjel áll e város közönsége előtt. Tisztelői, e város egész közönsége ünnepet tűve gyűltek köréje s elhalmoztak elismerésükkel és jókívánataikkal. Az ő jó kívánataikhoz fűzzük a miénket: Aldja meg az Isten minden nemes jó cselekedetért, áldja meg mindazért, amit a város javára huszonöt nehéz esztendőn keresztül művelt.

A diszgyűlés.

A közel kétszázévesztendő városháza a mai napon ünnepi díszit öltött. A vörös-kék drapériával bevont főbejárat felett lobogókat lengetett az őszbe fordult idő enyhe szellője s már a küszöbön tiszteletet parancsoló ünnepi hangulat lepte meg a belépőt. A lépcsőház gazdag tölgyfalonata, a délszaki növények, a város színeiben uszó drapériadisz egész a közgyűlési teremig vezetlik az ünneplő polgárságot, mely nemcsak a szoroson vett dísztermet, de a városház összes termeit zsufo-lásig megtöltötte. A terem udvar felé eső falát a polgármester olajfestményü képe díszíti tüzoltó-főparancsnoki díszruhában. A babérkoszorúval övezett kép alatt nemzeti színre művészien ösz-

szerakott virág-írás olvasható: *Éljen Havranek József.*

Ünnepi fény mindenütt. Pont 10 órakor a zsongó morajt néma csend váltja fel, *Fiáth* báró főispán szünni nem akaró éljenzés közepette elfoglalja az elnöki széket jobbján dr. *Városvy* Gyula megyéspüspökkel, balján *Zichy* Jenő gróf orsz. képviselővel. A külső fényt nagyban emelte a pápi díszben megjelent teljes káptalan.

Az elnöki csemetyű megszólal s miután néhány szóval a főispán megnyitja a diszgyűlést, felkéri *Alaghy* Dezső, id. *Almássy* Ferenc, *Fanta* Adolf, *Peri* Miksa biz. tagokat s *Reé* István rendőr-főkapitányt, hogy az ünnepelt polgármestert a diszgyűlésre hívják meg. A polgármester megérkezéig a diszgyűlés felfüggesztetett.

Mintegy 10 perc multán a küldöttség kíséretében megérkezett *Havranek* József kir. tanácsos polgármester fekete díszmagyarban a város ház előtt már kora reggeltől hullámzó emberáradat: zajosn megjelenete az érkező polgármestert, a kit tüntető ováció fogadott az emeleti nagyteremben is. A meghatottságot ekkor már nem leplezhette.

Fiáth Pál báró főispán miután kedves, meleg megnyitó beszédében jelezte a mai nap ünnepi jelentőségét, a maga részéről őszinte hála-jának ad kifejezést, majd felolvassa a belügyi kormány távirati értesítését, melyben a polgármester 25 éves jubileuma alkalmával üdvözlő s a multban kifejezett eredményes működéséért elismerését nyilvánítja. A nagyhatásu megnyitó befejeztével felkéri dr. *Kuti* József c. főigazgató, városi biz. tagot, hogy a közönség részéről vett megbízatást teljesítse s a közönség szeretetét, tiszteletét tolmácsolja.

Az éljenzéssel fogadott főispáni megnyitó után dr. *Kuti* József biz. tag Székesfehérvár szab. kir. város közönsége nevében a következő formailag és tartalmilag kiváló beszédben üdvözlölte a jubiláló polgármestert:

Nagyságos kir. tanácsos, polgármester ur!

Mélyen tisztelt Barátunk!

Székesfehérvár szab. kir. város vezérő tés-tületének, a törvényhatósági bizottság akaratából járulok Eléd, hogy egy pillanatra megállítsalak azon, a dicsőséggel és röggel egyaránt teli után amelyen — mint e város első választott tisztviselője — ime már negyedszázadon át haladsz. Bizonyára volnának mások ebben a díszes tés-tületben, akik szándékaidnak tisztaságáról, működéseinek eredményeiről tetszetősebb, fényesebb képet tudnának rajzolni, mint én: és hogy üdvözlésedre mégis én állok elő, azt magyarázd ki életünknek abból a közös vonásából, hogy lelkeink között a megfutott hosszú nyilvános pálya kapcsán oly szellemi rokonság képződött, melyet a bővebb érintkezés lépésről lépésre csak bensőbbé, mélyebbé varázsolhatott!

Mélyen tisztelt Polgármester ur! Ha még a szerencsésebb történelmi alakulások között élő nemzeteknél a férfiu agynak és szívnek összhang-zóan kiművelt ereje szükséges ahhoz, hogy a közpálya embere sikereket mutathasson fel: mennyire edzettebb jellemmel, tántoríthatatlan hazafisággal kell a magyar tisztviselőnek felvértezve lennie, hogy szervezeten társadalmi és zilált pol-iitikai viszonyaink között az egymensúlyt soha el ne veszítse! Hosszu évtizedek tapasztalatainak alapján vallom, hogy nincs nehezebb feladat a világon, mint az összeségnek sikeres szolgálata. Oh hány sulyos kísértésnek, hány nehéz próbá-

Mai lapunk 4 oldal.

nak van a nyilvános pálya embere kitvé, hogy személyi érdekének sérelme miatt gyűlölettel forduljon el tőltől az cszme- és értékközösségtől, amit hazának hívunk? S valóban, mennyien elbuknak közülünk az önzetlenség nehéz erkölcsi próbatételén, melyhez képest a középkor barbár tűzpróbája csak primitív intézménynek minősíthető.

S épen Te, mélyen tisztelt Polgármester ur, akinek kezében annyi érdekszálak futnak össze, éles tekintetteddel hányszor szemlélhetted, mily sok embert tántorít le az önzetlenség keskeny útjáról s csábít ön-áldatlan hazafüvésére a saját személyi érdeke vagy sérelme. Mert nem csak az ám a hazafüvés, Tekintetes Törvényhatósági Bizottság, aki idegen nemzetnel. életbe vágó, drága oltmányokat szolgáltat ki, hanem öntudatlanul hazafüvés mindazok, a kiket a nyilvános életben tett lépéseik között hiúság, haszon, boszu, avagy hatalomvágy vezet.

És itt eljutottam oda mélyen tisztelt Barátom, hogy hosszas polgármesteri működésedet a hazaszeretet legszigorubb mértékével bíráljam meg... En láttalak Téged fényes dicsőségéd napjában, midőn minden egyes gondolatodnak sebes szárnya nőtt s személyedet a tömeg ujjongva rajongta körül; s viszont láttalak a megpróbáltatások nehéz idejében is, midőn a közügy szene nevében akárhányszor feláldozást kívántak s a Reád háruló súlyos csapások között csupán benső barátnidnak egyéni tisztességédbe és becsületédben vetett feltétlen hite volt támaszod és talizmánod: de Te magad a magyar haza és városunk iránt tartozó hűségédben jó és balsors között soha meg nem ingottál, soha meg nem tántorodtál; hanem értelmi és érzelmi képességeidnek legyőzhetetlen hatalmától vezette, verőfényes és zivataros napokban egyaránt beláttad azt, hogy e város közönsége bánhatik fiaival — Veled is — úgy, miként neki tetszik, bánhatik mostohával is, de Te — az ő fia — a legméltatlanabb bánásmód közepette is egy pillanatra sem szüntél meg e várost, közös anyánkat, összes rajongásunknak és szeretetünknek megzemélyesítőjét, a magyar szent koronának legősibb ékességét, hűségés fiui szívednek minden érzelmével körülövezni!

Itt, e mélységés értelemmel felfogott hazaszeretetedben rejlik, mélyen tisztelt Barátom, mai ünneplésednek oka. Számos alkotásnad villám, tűz, földrengés pár pillanat alatt tönkre tehrük: de azért, hogy jogos érdekeinket soha védelem nélkül nem hagyatd, hogy e város közönségét soha megaláznai nem engedted, 30 ezer magyar lélek gondol Reád soha el nem cnyészó hálával.

S ezt a mai tisztelgést is fogadál, mint 30 ezer szívnek egybedobbanását. Nem a hatalom szava rendelte, hogy itt ma megjelenjünk: független polgárok, akiknek saját szeméyükre nézve nincs Tőled semmi várnivalójuk, sőt a kik közül sokan a nyilvános elleneseid, legfőbb bírójuktól, lelküsmereitüktől készíttve rendezik az ünnepejty, hogy irántad érzett ragaszkodásuknak nyilvánosan is hangot adjanak.

S ennek a ragaszkodásnak talán még egy részben személyeden kívül fekvő oka is van. Te itt közöttünk a legnagyobb, legtisztultabb emberi eszmének, a demokratikus közakarati eszmének vagy képviselője. Ma ugyan, midőn az államfértak nagy része, a kormányzás összes szálait a központi hatalom kezébe szeretné bevonni, napokig lehetne vitakozni afelött, hogy fennforgó viszonyaink között a választott vagy kinevezett tisztviselők felelnék-e még jobban a magyar nemzeti érdekeknek: de hogy a közszabadság és általános emberi jogok szempontjából — a miknek ideje bizonyosan elrkezend — művelt népet csakis választottjai által lehet okszerűen kormányozni, a felett, azt hiszem, már nem kell vitakozni.

S akik azt állítják, hogy a választási alapra fektetett önkormányzat civódásokkal, zivatarokkal jár, azoknak jusson emlékeztetőbe, hogy már az ő korban Athén demokráciájának zivataros üléseiből oly ragyogó, oly fényes szellemek támadtak, akik munkásságukkal örökre megszépítették az egész emberi nemet! Mi Te benned, mélyen tisztelt Polgármester ur! legfényesebb emberi, legmélyesegőbb honfui jogunkat — a szabad választási jogot — látjuk megtestesítve, s mivel Te, mint a mi választottunk, e város hosszú időn keresztül, szegényl-gazdagot egyaránt átölölő jószágos szívvel, világos, elfogulatlan elmével és soha meg nem

ingott magyai hazafüvésig vezetted; mindezekért áldjon meg Téged további munkabírassal a magyarok hatalmas istene!

A nagy hatást keltett, szép szavak után Keresztes Ignác h. polgármester, közleg. tanácsos a tisztikar nevében üdvözölte a polgármestert. A szívből fakadt ékes szavak könnyekig meghatották a jubiláns főtisztviselőt, a ki az ő ismert jeles szónoki tehetségével igazán hatalmas beszédben mondott köszönetet a szeretet, a tisztelet ily impozáns megnyilatkozásáért. A beszédnek a városok fontos szerepére, hivatására vonatkozó s nagy tapasztalatra valló részét hely szüke s az idő rövidsége miatt csak lapunk legközelebbi számában közölhetjük, egyébként e kihagyással az elhangzott beszédet az alábbiakban adjuk.

Méltóságos Főispán Úr!

Tekintetes Közgyűlés!

Mélyen tisztelt vendégek!

Kegyes meghívásuk folytán megilletődéssel léptem e terembe, elfogulva foglaltam el már egy negyed század óta megszkózt helyemet, midőn körültekintve együtt láttam e tanácssteremben e szab. kir. város kitünőségeit és vezető férfait, hogy kegyelettel ünnepljék az én negyedszázados polgármesteri szolgálatomban a hosszú időt és nemes szívükből folyó jóakarattal és kegyességgel felém nyújták az elismerés palmáját, mely a közpályán működő embernek legdrágább kincse, legfényesebb jutalma. Nem kerestem soha a kitüntetését, távol állott tőlem minden időben az ünnepltetés vágya s ha mégis nem tiltakoztam ezen előre tudott ünneplés ellen, tettem azt azon tiszteletből, melylyel az általam viselt bizalmi állásnak tartozom és tettem azon kötelességből, melylyel ethikai érzéssel bíró ember a szép, nemes és ezen tulajdonságuk folytán megnyilatkozó nagylelkűség előtt hódolni tartozik. Nemes lelkűnek ezen ünneplésben történt megnyilatkozása nem tesz engem elbizakodottá, hanem a mindig érzett hálát erősíti meg bennem, mert engedjék e reám nézve felejtetlen pillanatokban hinni azt, hogy e fényes kereten, mely a mai napon e tanácssteremben az én csekély személyemet környezi, talán a szeretet zománca is megvillan.

Rögös, tövises pálya az, melyet 25 éves polgármesteri állásomban megfutottam, de ilju koromtól megdedzett lelkütemet ösztönözött azon elhatározásra, hogy e pályára lépjek. A sima utak, a melyeknek kevés fáradsággal messze juthatánk s azon javak, melyek után az emberek többsége fut, legyenek másokéi. Rögös ösvényre vágytam én, hol bátran és vezette utat kell törni a közboldogutás felé, mert tudatában voltam annak, hogy a ki fárads és kötelességgel teljesíti, ha igazságtalanok is néha iránta az emberek, mindig jobban fogja magát érezni, mint az, ki iránt mindenki méltányos, de a ki közérdekből nem mer érinteni magánérdekét; vagy a ki szeretet környez, de a ki szeretni, lelkesedni nem tud soha. Öröm és keserűség, folyton változó érzések láncolata az a pálya, melyre mélyen tisztelt Uraim bizalmából 25 évvel ezelőtől vállalkoztam, de a vállalat súlyos természetű, már öt ízben nyilvánult egyhangu bizalmuk és most is megnyilatkozó kegyességük remélni engedti, hogy törekvésem és kitartó munkásságom a siker szempontjából jóakaratu és enyhe bírálata talál. Üdítő ital ez ünnepej számomra a vég felé hajló pályán, hol egy pillanatra megállván kegyes buzdításul magam körül látom mindazokat, a kik legfőbb tényezői e város boldogulásának, jelesei azon közönségnek, melynek szolgálatában állók. Az önkök rokonszenvével több bizalommal nézek a jelen mostoha viszonyok közötti egy elmaradhatatlan újra alakulás cél, mely lehetővé teszi legalább fontosabbjait létesíteni azon alkotásoknak, melyek egy városnak az intellektuális erök ezen gócpontjának, az őt megillető szerepet megadják, mely felszabadít bennünket a sok esetben benító állami gyámkodás alól és a mely által a városok megszűnnek ismeretlen hivatásnak lenni az állam előtt, mely fölük az állami igazgatás minden ágazatában szolgálatot, áldozatot vár, de segítségünkre nem sietet soha.

Ha csupán személyt ünnepelne kegyességük, nem volna számomra egyéb hátra, mint alázatos szívvel megköszönni azon fényes kitüntetését, melyben engem a mai napon részesíteni méltóztattak, de egy pillanatra sem feledek el

azt, hogy e szokatlan fényvel rendezett ünneplés és királyi városunknak választott első tisztviselőjét illeti s így megfelelőbb alkalom talán soha sem kínálkozott annak kifejtésére, hogy az én szerény véleményem minő hatással, minő jelentőséggel bírnak városaink az állam életében és törvényhozásunknak mire kellene törekedni a nemzeti kultúra és közgazdaságunk fejlesztése érdekében.

(Ezután a városok fontos szerepéről, hivatásáról figyelemre méltó szavakban emlékezett meg az ünneplé polgármester. A beszéd e részét terjedelme s az idő rövidsége miatt csak legközelebb közölhetjük.)

Most pedig bocsánatot kérek a mélyen tisztelt közgyűléstől, hogy az ünnepi összejövetel céljától eltérve, a városok sorsával foglalkoztam, de hivatásom és azon szerep, melyre kijelöltek, tette kötelességemmé éppen azon nehézségeket ismertetni, melyek 25. évi működésemben oly sok és szép idea megvalósításánál akadályul szolgáltak. A minég nincs meg, bizzunk; Isten segítségével és az önkök vállvetett közreműködésével meg fogja hozni a jövő, hogy szeretett városunk méltó helyet foglalhasson el a haza jelesebb városai között.

Méltóságos Uram! Hat éve vagyok szerencsés bölcs vezetése alatt szolgálni. E hat év alatt oly sokszor adta méltóságod nemes jellemnek és igazság szeretetének tanujelét, hogy a mai napon hozzáam intéztem meleg szavaiért hálám csak örök lehet!

Önök pedig mélyen tisztelt bizottsági tag urak, kikkel jó és balsorsban együtt küzdünk e város jólétéért, kikhez mint e város fiát, testvéri kötelék fűz, fogadják jeles szónokuk által tolmácsolt kitüntetésükért hálás köszönetemet. Bocsásanak meg nekem azok, kikkel talán egyszer vagy másszor, a hivatalos működés körében ellentétbe jutottam és legyenek uraim biztosítva arra nézve, hogy a midőn szülővárosunk vagy édes Hazánk fontos érdekéről leszen szó, hol erkölcsi okok és a honfui érzés hatalmasabban a hideg számításnál, ott polgármesterük minden időben azok között leend, a kik lelkesedni tudnak.

Hálás köszönettel viszonzom szeretett tisztársaim azon jószágokat és kedves figyelmezteteket, hogy a mai nap alkalmából rólam, régi barátok és tisztársatokról megemlékezni kegyeskedtetek.

Fogadják végül méltóságos püspök úr, a nagyságos és főtisztelendő káptalan, a megjelent hatóságok, testületek, körök és egyletek az ő képviselőik által legmélyebb köszönetemet és örök hálátam azon kiváló kegyességükért, melylyel az ünnepej díszét és annak belső értékét megjelenésükkel emelni méltóztattak.

Méltóságod az első püspök, ki a lefolyt negyedszázadban személyesen vett részt hatóságunk oly ténykedésében, mely e terem falai között folyt le. E kegyességével nem csupán igénytelen személyemet tünteti ki, hanem fényes bizonyítékát adta azon fenkölt gondolkodásnak, mely a főpapat nem zárja ki a világi elem ünnepléséből és amely közzügyeink iránt való érdeklődését annál jobban igazolja, mennél inkább érzem azt, hogy ez ünnepej kis jelentőségű; mert a város közönsége ma egy igénytelen fiának kisméretű munkásságát ünnepli.

Hálás kegyelettel és soha nem szünetelő tisztelettel üdvözöltek végre benneteket Fehérmegyének mélyen tisztelt tisztikara, kik pályám kezdetén szeretettel öleltek kebletekre, kiktől megtanultam, hogyan kell a közügyeket lelkesedve szolgálni. Eljöttetek tiis, hogy tanui legyetek mily nagylelkűen méltányolja a város közönsége azon férfiu szolgálatát, ki 31 évvel ezelőtől körötökéből tért vissza szülővárosába, hogy a nálatok szerzett ismereteket és tapasztalatokat itt érvényesítse. Nem csupán a régi emlékek fűznek hozzátok, mert ha mint az erdő fáinak tűzre különválva élünk is, érintkezünk ágainkban és megújult a régi szívvelyes kapucs közöttünk. — Az Isten áldjon meg benneteket, lelketek nézve vonását tanúsító ezen szép figyelemért és fogadjatok szives megjelenésükért hálás köszönetemet.

Kegyes püspökünk és a főtisztelendő káptalan velünk együtt érző szive megszólaltatta ezen ünneplésünkön székesegházunk harangját, hogy jelezze a város közönségénél: Az egyház-vezetői

velétek éreznek és ők is megfizetik a templom kegyúrának képviselőjét.

Elhangzott a harang ércszava, elenyészik érchangja mellett gyenge hálszózatom, de érzésben nyilvánuló hálám nem fog elenyészni soha! Eljen a háza! Eljen a király!

Eljen a város közönsége!

A percekig tartó éjfélnél csillapultával a beszédek lelkes hatása alatt dr. Sára Gyula ügyvéd, biz. tag állott fel szólásra. Fiatalos hévvel, gyújtó tüzzel s szinte szemmel láthatólag őszinte szívvel beszélt, a midőn indítványt tevén a következőket mondotta:

Igen tisztelt Közgyűlés!

„Vannak dolgok, melyeket csak az érez, a kinek esze, s vannak olyanok, melyeket csak az ért, kinek szíve van” — mondja B. Eötvös József „Gondolatok” című munkájában.

A hivatal hű és lelkiismeretes betöltése, a hivatalos munka pontos teljesítése nem érdem, hanem kötelesség: mondja meggyőződésünk es eszünk.

A hivatalos kötelességnek azonban akkénti betöltése, hogy annak teljesítésében az ész és a kötelesség ridég szava mellett, mindég az igaz szeretet is megnyilvánuljon: a hivatalos kötelességnek akkénti betöltése, hogy a kötelességet teljesítő tisztviselő szeretettel ölelje át azokat, kikkel szemben hivatalos hatalmát gyakorolja: a hivatalos kötelességnek akkénti betöltése, hogy kormányzata ne csak a ridég kötelesség gepies keretében, hanem egyszersmind a kormányzottak irányában megnyilatkozó nagy szeretetben is kidomborodjék, már azután olyan dolog, melyet nagyságában és nemességében csak az ért meg, a kinek szíve van.

A mai ünnepet szívünk rendezte!

A szeretet ünnepe tehát ez, még pedig azon igaz szereteté, melylyel e város polgársága viseltetik első tisztviselője iránt, ki polgármestersége 25 éves farsztó és nehéz munkájában, hivatalos feladatának teljesítésében nem csak eszével, de szívével is kormányozott.

Az ünnepelttel a közügy érdekében éveken át együtt és igen sokszor egymás ellen közdötünk, különböző utakon és eszközökkel, de mindig csak egy célért, a város java és üdvéért.

Küzdelmünkben, hogy a gyűlölet és szenvedély, a közügy kárára soha sem birt mélyebb gyökeret verni, az érdem az ünnepelté.

Az ő jó és nemes szíve mindig megtalálta a kienzesítés útját, s lecsendesítette a tajtékzó hullámokat, melyek elmosással fenyegették a város üdvét és javára annyira szükséges és kívánatos békes munkálkodás és egyetértés erők szikláit.

Midőn tehát városunk közügyeinek templomában, e családi otthonunkban, a családó, városunk első tisztviselője 25 éves polgármesteri működésének elismerésteljes ünnepét üljük, s a midőn az arra hivatott szónokok oly ékes szavakkal méltatták a szeretett családó igaz érdemeit, s a midőn mi áthatva vagyunk az iránta való szeretet érzelmeitől; meg vagyok biztózódve, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság egyhangú óhaját tolmácsolom, midőn elfogadásra ajánlom a következő indítványom:

Mondja ki a közgyűlés, hogy Havranek József városunk polgármesterét, betöltött 25 évi polgármesteri működése és szolgálatának alkalmából szívből üdvözl.

Kiváló és pontos hivatali működéséért elismerését és halálját fejezi ki, ezt jegyzőkönyvében megörökíti s erről jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

Elrendeli továbbá, hogy a jelen diszközgyűlésen, az arra hivatott szónokok részéről, a város polgárai, a törvény hatósági bizottság tagjai és a tisztikar nevében elhangzott, s azoknak elismerését és hálás érzelmeit tolmácsoló, ugy az ünnepelt érdemeit kiemelő beszédek, valamint az ünnepelt polgármester beszéde egész terjedelmükben jegyzőkönyvbe iktattassanak és megörökíttessenek.

Az indítványt a bizottság közfelkiáltással magáévá tette, mire a főispán kihirdette a határozatot s a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Városy Gyula megvéspüspököt, Zichy Jenő gróf orsz. képviselőt, dr. Fanta Adolf és Tóth Artur bizottsági tagokat kérte fel.

A diszgyűlés a király éltetésével fél 12 órakor ért véget.

Tisztelgések.

A diszgyűlés befejezésével kezdetét vette a tisztelgések hosszú sorozata. A helybeli négytelek küldöttsége jelent meg a polgármesternél, hogy ez ünnepi alkalomból tisztelgetést nyilvánítsa. Még a következő testületek s intézetek üdvözölték a polgármestert: a káptalan, a 48-as honvédek, a tisztikar, a belvárosi és felsővárosi plebánia hivatal, az ev. ref. és az ág. ev. egyház, az orth. és és neol. izraelita hitközség, papnöveldé, nőnevelő-intézet, fogmázium, főreáliskola és keresk. akadémia, polgári leányiskola tanári kara, a tanítók testülete, a vármegye, törvényszék, járáshíroság, déli vasut, pénzügyigazgatóság, posta, államepizeti hivatal, kulturmérnökség, tovarosi kör, Vörösmarty-kör, tisztviselők és hivatalnokok Orthona, palota-külvárosi olvasó kör, polgári dalkör, zeneegyesület, lövész-társulat, pénzügyzetek, óvodák, az iparosok önképzőköre, kath. legényegylet, kis-kereskedők egyesülete, a kereskedelmi betegelőgylet, ipartestület stb. A deputációk szónokai röviden kifejezték azok az osztatlan közéletnek és ragaszkodásnak, mely e város közönsége részéről méltán megilleti a jubilans polgármestert, a kinek minden küldöttséghez volt néhány szeretetteljes szava.

A tisztelgők sorozatát a városi tisztviselők és hivatalnokok zárták be. Összejöttek a nagyteremben s ott Réz főkapitány rövid, velős beszédben mondott köszönetet a múltban tapasztalt atyai jóindulatért, melynek ellenértékül ők szeretetüket és soha el nem muló hálájukat adják. Végül pedig a mai nap emlékeire a tisztviselők egy ezüst vadász-billiommal lepiék meg a szerető főnököt, aki jóleső örömmel vette a kedves ajándékot s további szeretetéről s jóindulatáról biztosította a tisztikart.

Lapunk zártakor az egyesített dalárdák s a tűzoltók fátylasménetet veszi kezdetét. Erről, valamint a ma esti diszbanketról legközelebb számolunk be.

ÜJDONSÁGOK.

— Tisza István miniszterelnök. Csúfosabban nem mutattak még ajtót embernek, mint Tisza István grófnak, mikor mint megbízott kormányelnök miniszterekért, hivatalársakért kilincsel, s tegnap mégis őt bizta meg a bécsi politika az új magyar ministerium megalakításával.

Tisza István próbálkozik. Ha sikerül zép szerével, ha nem sikerül, erőszakkal, sőt meg akarja törni az ellenzékét és k akarja vezetni a nemzet megakadt szekerét a kátyúból. Sikerül-e a vállalkozás, nem-e? Ki tudná megmondani.

Annyi bizonyos, hogy a nemzet megunta a bizonytalanságot s mindenki vágyódik a béke és nyugodt fejlődés után. A szabadelvű-párt, mely egy ideig fenyegette rekeskedvőt, most megjuhászodva csóválja a farkát az új gazda előtt, a ki kényeret ad és nem üzi ki a hajlékból.

De egy bizonyos, hogy az öntudatra ébredt nemzet esupán a nyugalom édességéért nem hódolhat meg senki előtt, a bécsi tábornokok előtt pedig legkevésbé, még ha Tisza István szirénhangjai csábítgatják is.

— Változás a tanítói karban. A mint a mi nap már megtudt, egy derék fiatal tanítóval ismét kevesebb van iskolánkban. Káth Józsefet a soproni közszégi iskolaszék egyhangú felkiáltása megválasztotta tanítónak. Ime! hogyan nyilvánítja elismerését egy előkelő város iskolaszéke a kitünően képesséit és szép reményekre jogosító tanterők iránt, kikre gyermekeiknek, legdrágább kincseinek oktatását és nevelését bizza. S mily szomorú ránk nézve a helyzet, hogy a jó tanerők egyik a másik után hagyja itt városunkat. S ha Káth az első és utolsó volna. De a mint halljuk, az ő esete most már a negyedik, az itt levők közül is többen készülődnek szöb vidékekre. Biz ez szomorú dolog! Megjegyezzük, hogy a soproni iskolaszék mindjárt az első esztendőben

760 forintot fizet gyermekei-nevelőnek, míg nálunk az első két esztendőben 500 forint mellett kiülődnek.

— Nyelvtudás. A Jászky-féle törvényszéki tárgyalás folyamán Bors János alügyész a vadbeszéd keretében többek között a következő kijelentést tette:

Sajnos, hogy a kereskedők mindentül hivatalosuk tartják, hogy a köztisztviselők megvesztessék.

Több oldalról figyelemünkbe ajánlották e kijelentést azon óhaj kíséretében, hogy annak kommentálása nem volna felesleges. Tény az, hogy Bors János alügyész vadbeszédében előfordult e kijelentés, a mi azonban tisztán nyelvtudás következménye. Ez egyébként nevezett alügyész a vadbeszéd elhangzása után többek jelenlétében ki is jelentette. Ez szolgáljon magyarázatul mindazoknak, akik oly nagyon óhajották e tevedés dobravészt.

Köszönetnyilvánítás. Fogadják mindazon jó ismerőseink, jóbarátaink, kik férjem, illetve atyám elhalálása alkalmából részvételüket nyilvánítták, a ravatalra koszorút helyezni szivesek voltak, köszönetüket. Ugyancsak halás köszönettel emlékezünk meg a tanító testületről, kik megjelenésükkel es szives közreműködésükkel megbízható alakban rőttek le a haloglut iránti szeretetüket. Végül köszönetet mondok a fogmázium I. osztály főnökének is, ki az ifjúság kivézetésével adózott ferjem illetve atyám emlékének. — Szeferjvár, 1903. október hó. *Ucz. Takács Ferencné és fia.*

— Honvéd altisztek visszaélése. A székesfehérvári 17. honvéd gyalogezred kebelében gyalázatos, ronda eset történt a napokban. Néhány altiszt megszarolta s ha ez nem sikerült, agyongyörtörte a póttartalékosokat. Evről-évre, sőt kisebb időszakonként is szigorú parancs inti az altiszteket, hogy a legénység megszarolásától óvakodjanak s tudtunkkal ez a nagyon sok helyütt dívó kaszárnyaszokás nem is kapott lábra a helybeli honvédlaktanyában. Annál inkább meglep bennünket a jelenlegi eset. A legutóbb kiképzésre bevonult póttartalékosokhoz beosztott oltató altisztek bitangul visszaztek helyzetükkel. A melyik póttartalékos nem fizetett, az megszenvedte az ujoncéletet. Nincs könnyebb, mint a katonát vérg kihozni s alig van nehezebb dolog, mint az ilyen kintásokért elégtételt venni, illetve azt megtorolni, mert az altisztek feltétlen urai a helyzetnek. Ha a közember panasra, nehezítésre megy, jól vigyázzon, hogy be ne csújták, mert a tizedes, a szakaszvezető vagy plane őrmester urak ellen a legénység vallani nem mer, már kellő időben cinyomja az igazmondást a csillag hatalma. Így történt ez most is. A póttartalékosok egyike megunta a visszaéléseket, az altisztek durvaságait s névtelen levélben fordult *Siebenlist* Béla alezredes, ezredparancsnokhoz, elpanaszolta a legénység baját s nem eredménytelenül. Az ezredparancsnok megbízott egy alantos tisztet, hogy figyelven, tapintatosan szerezzen tapasztalatokat a panasz tárgyában. Melegpő eredményre vezetett a megfigyelésre. Ugyanis őt altisztről kitünt, hogy a póttartalékos ujoncokat különféle címeken jogtalanul sarcolják s a ki pénzét nem győzi, az keservesen megkeserüli a gyakorlati kiképzésnél. *Siebenlist* ezredparancsnok a bűnös altiszteket letartóztatta s ellenük a hadtörvényszéki eljárást megindította. Az ezredparancsnok erőlyes eljárására dicsőretre nem szorul.

— Friedmann Adolf letartóztatása. Budapestén vasárnap este letartóztatták az Ósbudavára igazgatóját Friedmann Adolfot, a ki 10 évvel ezelőtt városunkban a jelenlegi „Hazám”, akkor „Mátyás király” kávéházak volt bérleje. Később a megyeházzal szemközti a mosani Hazai biztósító társaság helyiségeit alakította át éjjeli mulatóvá, de ez a vállalkozása is dugába dől s Budapestén fúszérzletet nyitott. Majd Amerikában próbált szerencsét s mert ez a vállalkozása sem volt szerencsés, Budapestre került vissza, ahol az ismert Ósbudavárnak lett igazgató dirigense. Elfogatásának oka nem függ össze budapesti vállalatával — bár több kriminális dolog van folyamatban ellene — hanem még abból az időből származik, amikor Friedmannak 1898-ban New-Yorkban kereskedése volt. Az üzlet megbuktott s a hitelezők harnis bukás miatt tettek feljelentést Friedmann ellen. Az amerikai rendőrség körözó levelet adott ki Friedman ellen, aki üzletének bu-

kása után nemsokára elhagyta Amerikát és Budapestre jött. Csak most tudta meg az amerikai rendőrség, hogy Friedmann Budapesten van s Ósbudavárának az igazgatója. Friedmann a letartóztatás ellen előterjesztést jelentett be. Azzal védekezik, hogy New-Yorkban hitelezőit kielégítette s ha igaz volna is a hamis bukás vádja, az amerikai törvények szerint a dolog elévült. A letartóztatott igazgatót a főkapitányságról ma reggel kísérték át az ügyészség fogházába. Friedmann ellen család bukás miatt három amerikai cég tett feljelentést. Nevezetesen Hamilton H. Edmond newyorki, Fredic Viktor és Achilles nev-yorki és Horovitz Hermann marienbadi cégek. A feljelentés szerint három-száz ezer dollár passzíváról van szó. Az ügyészséghez való átkísérés előtt Friedmann Kiss Árpád a nyilvántartás főnöke kihallgatta és felvette a jegyzőkönyvbe személyi adatait, amelyből kitűnik, hogy Friedmann Visón született és 46 éves.

— **Póttartalékosok behívása.** Egy értesülés szerint a honvédelmi minisztérium a napokban értesítette a magyarországi hadkiegészítő kerületeket, hogy az ez ideig újonckor pótlására január elsején két hónapi fegyvergyakorlatra hívják be az 1893., 1895., 1898. évi póttartalékosokat. Ha pedig februárban sem kapna a hadsereg újonckorát, akkor ezt az 1894., 1896., 1897. és 1900. évi póttartalékosok behívása fogja követni.

— **Tánciskola megnyitása.** Bauer Antal Zsigmond okl. tánctanár, a ki városunk intelligens közönségének gyermekeit az elmúlt téli szezonban oly szép sikerrel oktatta, az idén november 3-án nyitja meg tánciskoláját, Rendkívüli előnyére szolgál, hogy iskolája számára e szövegre Marosi Lajos kiérdemült tánctanár heliségeit (Szt. István-utca 11. sz.) szerezte meg, melyek úgy a táncitanítás sikerére, valamint a közönség kényelmét illetőleg a legkényesebb igényeknek is megfelelőek. Beiratkozni lehet napoként Bauer A. Zsigmondnál (iskola-utca 8., Paulovits-ház.) Itt megjegyezzük meg, hogy a gyermekek számára a délutáni órákban nyit kurzust, a felnőttek részére pedig este 8 órakor kezdődik a tanítás. Diákok részére 5-ötől 7-ig tart az előadás.

— **Osztálysorsjegyek iránt érdeklődőket** különösen figyelmeztetjük a Nemzeti Pénzváltó-Részvénytársaság mai hirdetésére.

— **Új iparvágány.** A közelmúltban használatba vett katonai élelmézesi raktárhoz egy iparvágány építését rendelte el a miniszter. A polgármesteri hivatalba már meg is jött ez ügyben a rendelt, hogy lépjen a város érintkezésbe azokkal a telektulajdonosokkal, a kiknek földjén az új vasuti vonal keresztül fog menni. *A vágány a bicskői vasutból fog kiágazni, s egyenesen vezet a katonai raktárba.* A vasut tervezésével és építésével a miniszter a székesfehérvári helyi-erdekű vasuti osztálymérnökséget bízta meg.

— **A rejtélyes marburgi leány.** Néhány nappal ezelőtt egy szolid kinézésű, jó modorú leány szállt ki a vasuti állomáson. Holmi jegyváltási differenciák miatt már megérkezésekor kellemetlensége volt s a podgyásza szolgált biz-

tosítékul. Még aznap találkozott Jäger Béla helybeli szabómesterrel, a kinek Marburgból jó ismerőse, sőt rokona a leány. Mint ilyen került Jäger házához, a hol elmondta, hogy Nagyváradról utazik s utközben Püspökfalva környékén ellopott 500 koronáját s egy drága felöltőjét. Eleinte teljes hitelee talált eme kijelentése, mignem viselkedése gyanút keltett. Gruber Mici — ez a leány neve — észrevette, hogy viselkedése gyanút keltett, belátta, hogy most már mennie kell. A néhány napi vendéglátást Jägernek azzal hálálta meg, hogy a nála javítás végett levő ruhaneműek közül egy értékes női kabátot s egy selyem derekat ellopott s utnak indult Kanizsa felé. Jäger feljelentése folytán a rendőrség táviratilag intézkedett a leány elfogatása iránt, a mi Kanizsán meg is történt. Tegnap érkezett rendőri asszisztencia mellett Székesfehérvárra s tegnap óta a járásbíróóság foglya. A jó családból való, megtévedt leány néhány hét múlva mint tolonc kerül haza, kedvező anyagi viszonyok között levő szüleihez.

— **Műszaki iroda.** Berényi Gyöző és Farkas Zoltán okleveles mérnökök *műszaki irodája* Székesfehérvárott Kossuth-utca 20. sz. alatt. *Elvállalja mindenféle mérnöki munkákat teljesítését, u. m. felmérést, parcellázást, tagosítást, tervezéseket, építkezést stb.* — Műszaki ügyekben szakértőül ajánlkozik.

— **Késelő péksegőd.** Granecz István helybeli illetőségű péksegőd szombaton Birkli János pékműhelyében akadékoskodott. Proch Kálmán péksegőd először kérte, hogy távozzék, később kiutasította kollégáját, mire ez előrántotta bicskáját s Proch karját megszurta.

— **Lopások.** Wesszel Nátháné sátorából hétfőn éjjel egy vég flanelt 25 korona értékben elloptak. A tettes ismeretlen. — Öv. Dusbaba Károlyné moóri lakos vasárnap egy ruhás-bódében kabátot akart venni s otlitéle alatt egy 204 koronát tartalmazó pénztárcája eltűnt. Miként a vizsgálat megállapította, a sátorban a tulajdonoson, Szeitner Armin kereskedőn és segédjén Weisz Zsigmondon kívül senki sem volt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy lakásom és

férfi szabó-műhelyem

Kossuth-utca 3. sz. (I. emelet) alá helyezem. — A legszebb és legdivatosabb ruhákat a legjobb bel- és külföldi szövetekből jutányos áron készítek. — A n. é. közönség szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel

Hornik Ádám, férfiszabó

Kossuth-utca 3. I. emelet.

(Kölcsony-egylet épületében.)

A legnagyobb nyereség esetleg 600.000 márká. Szerencse mutató! A nyeresémyért az állam áll jót.

Méltóztassék részt kérni a nagy sorsjáték nyeresémyéseiéből, a melyeket Hamburg városa ellenőriz s a melyben 10 millió 852 ezer márkát kell nyerni.

Ezen roppant előnyös pénz-sorsjáték főnyeresémyé a következők: kiváltképen szerencsés esetben a főnyeresémyé 600.000 márká.

jutalom á	300.000 mk.	nyeresémyé á	40.000 mk.
"	200.000 mk.	"	30.000 mk.
"	50.000 mk.	"	20.000 mk.
"	45.000 mk.	"	15.000 mk.
"	40.000 mk.	"	10.000 mk.
"	35.000 mk.	"	5.000 mk.
"	30.000 mk.	"	3.000 mk.
"	100.000 mk.	"	2.000 mk.
"	80.000 mk.	"	1.000 mk.
"	60.000 mk.	"	400 mk.
"	50.000 mk.	"	300 mk.

A sorsjáték, melynek 7 osztálya van, 110.000 sorsjegyből áll, 53.795 nyeresémyennel, 8 jutalommal, úgy, hogy a sorsjegyek fele bizonyosan nyer.

A legnagyobb szerencse esetében az I. osztályban 50.000 márkát, a II-ben 55.000 m.-t, a III-ban 60.000 m.-t, a IV-ben 70.000 m.-t, az V-ben 75.000 m.-t, a VI-ban 80.000 m.-t, a VII-ben 600.000 márkát lehet nyerni.

Az első osztály sorsjegye, melynek húzása hivatalosan megállapították

az egész eredeti sorsjegye ára csak 7 kor. — f.
a fél eredeti sorsjegye ára csak 3 kor. 50 f.
a negyed eredeti sorsjegye ára csak 1 kor. 75 f.

A következő osztályokra való tájékoztatást, valamint a pontos nyeresémyegyeket az állam hivatalos bélyegével ellátott sors húzási mutató jelzi, a melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök meg.

A megállapított húzás után minden résztvevő azonnal megkapja a hivatalos húzási listát.

A nyeresémyé összegek kifizetését és elküldését azonnal és legnagyobb titoktartás mellett küldöm az érdekelteknek.

A megrendeléseket kérem postautalvánnyal, vagy utánvétellel küldeni.

Megrendeléssel — a közeli húzásra való tekintettel — méltóztassanak

Október 31-ig

bizalommal fordulni

id. Heckscher Sámuel

banküzletéhez HAMBURGBA.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére jutányos áron felvételnek a kiadchivatalban.

FEJÉR
megyében

eddig

6 főnyeresémyént

és

22 más nagyobb

nyeresémyént

fizettünk ki.

Bizonyított tény, hogy a magyar királyi szab. osztály-sorsjáték utján igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. — Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyeresémyé esélyeket oly nagy összegű nyeresémyéekkel, mint a magyar osztálysorsjáték.

A következő osztálysorsjáték hat osztályában 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14 1/2 millió korona készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeresémyé esetleg egy millió korona, illetve: 600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000, 2 á 80.000, 70.000 stb. stb.

A megrendeléseket f. évi november hó 3-ig kérjük.

Az első osztály eredeti sorsjegye ára: egész kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.— és nyolcad 1 K. 50 F. Sorsjegyeket postautalvány-összegek ellenében vagy utánvétellel küldünk. — Hivatalos nyeresémyé-jegyzékkel pontosan szolgálunk. Játéktervet minden sorsjegye-küldeményhez mellékelünk.

„NEMZETI PÉNZVÁLTÓ-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG“

BUDAPEST, GIZELLA-TÉR I. P. * Sürgőnycim: „Nemzeti Pénzváltó Budapest“.

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyeresémyént — még esedékesség előtt is — a legszigorubb titoktartás mellett, jutalékmentesen fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a legmeszebbmenő biztonságot nyújtja.

A legtöbb főnyeresémyént **nalunk** vásárolt sorsjegyeken nyerték.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdámban, Székesfehérvárott.